XXV Olimpiada Wiedzy Ekologicznej
Zestawy pytań ustnych finału centralnego
Białowieża, 6.06.2010 r.

Zestaw 1

1. Określ co oznacza pojęcie: ekoton oraz omów na wybranym przykładzie jego znaczenie w przyrodzie.

(3 pkt.)

2. Obecnie w mediach, często widzimy, że wprowadzenie jakichkolwiek zmian w środowisku przyrodniczym prawie zawsze wywołuje protesty lokalnych społeczności. Wskaż przyczyny takiego stanu i przykład skutecznego im przeciwdziałania.

(5 pkt.)

3. Podaj metody ograniczenia zanieczyszczeń pyłowych w energetyce.

(3 pkt.)

4. Scharakteryzuj rolę opakowań w produkcji, przechowywaniu i sprzedaży produktów spożywczych.

(5 pkt.)

5. Określ las o którym mowa w tekście zabawnej piosenki Sławy Przybylskiej „Słodkie fiołki": *Nie wzdychaj najdroższy, za dzionek lub trzy zakwitną turzyce, łuskiewnik różowy i jaskier kosmaty i szczyr, lecz wierzaj mi: wonna marzanka i bluszcz co się pnie, mizerwa kłosowa i leśny sałatnik, ni żankiel zwyczajny, ni chmiel nie dają nam tyle co fiołki…".*

(3 pkt.)

6. A. Jest rok 1600, a Ty jesteś turem (*Bos primigenius*) żyjącym w Puszczy Jaktorowskiej, do którego ze swej dwururki mierzy właśnie łowczy. Co byś mu powiedział?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 2

1. Określ co oznacza pojęcie: użytek ekologiczny oraz omów na wybranym przykładzie jego znaczenie w ochronie przyrody.

(3 pkt.)

2. Badania ornitologiczne prowadzone od wielu lat w Warszawie wykazały, że w ostatnich 30 latach liczebność populacji wróbli zmalała o 40%. Podaj przyczyny tak dużej redukcji liczebności tych ptaków.

(5 pkt.)

3. Omów skutki dla środowiska przyrodniczego odkrywkowego pozyskiwania paliw i surowców.

(3 pkt.)

4. Ukąszenie samicy kleszcza może spowodować zakażenie człowieka kleszczowym zapaleniem mózgu lub boreliozą. W jaki sposób można się skutecznie chronić przed tymi zagrożeniami?

(5 pkt.)

5. Podaj i scharakteryzuj po 2 przykłady dobrych i złych rozwiązań w zakresie ochrony środowiska w regionie Twego miejsca zamieszkania.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś żabą trawną (*Rana temporaria*) siedzącą na poboczu trasy szybkiego ruchu do Trójmiasta, a tu pędzi autem z prędkością 140 km/h minister Cezary Grabarczyk spiesząc się na mecz piłki nożnej z premierem Donaldem Tuskiem. Co w tej sytuacji byś mu powiedziała?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 3

1. Określ co oznacza pojęcie: ekoklimat oraz omów na wybranym przykładzie jego znaczenie w przyrodzie.

(3 pkt.)

2. Podaj przykład organizmu słodkowodnego, który dostał się do rzek lub jezior bez świadomego udziału człowieka, znalazł tam dobre warunki masowego rozwoju, co zagraża dotychczasowemu funkcjonowaniu ekosystemu, a czasem i gospodarce człowieka.

(5 pkt.)

3. Podaj źródła hałasu komunikacyjnego oraz metody jego ograniczenia.

(3 pkt.)

4. Przedstaw i krótko scharakteryzuj jak powinna wyglądać prawidłowa dieta osób w starszym wieku (babcie, dziadkowie). Odpowiedź swą uzasadnij.

(5 pkt.)

5. Określ rolę kompleksów leśnych w skali globalnej i lokalnej.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś pszczołą (*Apis mellifera*), która zbiera nektar, a właściciel sadu właśnie sposobi się do oprysku pestycydami. Co w tej sytuacji byś mu powiedziała?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 4

1. Określ co oznacza pojęcie: ekokonwersja oraz omów na wybranym przykładzie jej znaczenie w ochronie środowiska.

(3 pkt.)

2. Przedstaw przykłady gatunków zwierząt dziko żyjących, których liczebność znacznie wzrosła i określ przyczyny tego zjawiska.

(5 pkt.)

3. Oceń co jest najbardziej korzystne dla środowiska: spalarnia, kompostownia czy składowisko odpadów?

(3 pkt.)

4. Przedstaw najczęściej spotykane chemiczne zanieczyszczenia żywności i wskaż możliwości ograniczenia tych zagrożeń dla zdrowia człowieka.

(5 pkt.)

5. Czy Twoim zdaniem w XXI wieku w ochronie przyrody powinna dominować jej konserwatorska forma?

(3 pkt.)

6. A. Jesteś samicą komara (*Culem pipiens*), żyjącą w olsach Białowieskiego Parku Narodowego. Co powiedziałabyś turyście intensywnie spryskującemu swe najbliższe otoczenie środkiem przeciw komarom?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 5

1. Określ co oznacza pojęcie: Ekofilm oraz podaj jego znaczenie w edukacji prośrodowiskowej społeczeństwa.

(3 pkt.)

2. Przedstaw procesy zachodzące podczas mechaniczno-biologicznego oczyszczania ścieków.

(5 pkt.)

3. W kwietniu br. Sejm RP przyjął ustawę antynikotynową. Czy sądzisz, że jej wprowadzenie wpłynie na ograniczenie palenia papierosów przez dzieci i młodzież? Odpowiedź swą uzasadnij.

(3 pkt.)

4. Określ co oznacza w odniesieniu do żywienia człowieka zasada „bezpieczeństwo w różnorodności".

(5 pkt.)

5. Czy Twoim zdaniem budowa sieci autostrad i tras szybkiego ruchu jest korzystna dla środowiska przyrodniczego? Odpowiedź swą uzasadnij.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś żubroniem, czyli mieszańcem międzygatunkowym krowy i żubra. Co powiedziałbyś pomysłodawcy tego genetycznego eksperymentu – Leopoldowi Walickiemu?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 6

1. Określ co oznacza pojęcie: ekotyp oraz podaj jego znaczenie w ochronie przyrody.

(3 pkt.)

2. Określ z jakiego typu krytyką spotkała się ostatnio teoria o globalnym ociepleniu. Omów główne założenia dwóch hipotez przewidywanych zmian klimatycznych.

(5 pkt.)

3. Określ czego dotyczy obowiązująca w Polsce tzw. „ustawa wrakowa” i jak oceniasz skuteczność egzekwowania zawartych w niej przepisów.

(3 pkt.)

4. Określ dlaczego dieta wegańska nie jest zalecana dla dzieci. Odpowiedź swą uzasadnij.

(5 pkt.)

5. Czy Twoim zdaniem Liga Ochrony Przyrody jest organizacją skutecznie popularyzującą ideę ochrony zasobów dla przyszłych pokoleń?

(3 pkt.)

6. A. Jesteś przywódcą watahy wilków (*Canis lupus*), na którą kłusownik właśnie zastawił potrzaski. Co byś mu powiedział?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 7

1. Określ co oznacza pojęcie: ekologiczna pralnia chemiczna oraz podaj jego znaczenie w edukacji społeczeństwa.

(3 pkt.)

2. Czy sądzisz, że podniesienie poziomu świadomości społecznej o trudnej sytuacji „wodnej” na kuli ziemskiej może wpłynąć na oszczędniejsze gospodarowanie wodą przez ludzi. Odpowiedź swą uzasadnij.

(5 pkt.)

3. Określ skutki wprowadzania dwutlenku siarki do środowiska i podaj metody ograniczania tych zanieczyszczeń.

(3 pkt.)

4. Omów znaczenie żywieniowe niezbędnych nienasyconych kwasów tłuszczowych.

(5 pkt.)

5. Czy Twoim zdaniem zakładanie plantacji drzew szybkorosnących to metoda na ograniczenie wycinania lasów. Odpowiedź swą uzasadnij.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś bobrem (*Castor fiber*), na którego w XI wieku poluje łowczy króla Bolesława Chrobrego. Co byś mu powiedział?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 8

1. Określ co oznacza pojęcie: ekoturystyka i podaj jego znaczenie w ochronie środowiska.

(3 pkt.)

2. Zwiększenie liczebności ciernika w strefie przybrzeżnej Bałtyku to zagrożenie dla gatunków ryb cennych dla gospodarki rybackiej. Oceń, czy wprowadzenie pstrąga tęczowego jako „tępiciela” ciernika to właściwa metoda ingerencji w wewnętrzną strukturę ekosystemu Bałtyku?

(5 pkt.)

3. Podaj metody ograniczenia spalin samochodowych wprowadzanych do środowiska.

(3 pkt.)

4. Omów rolę przeciwutleniaczy roślinnych w profilaktyce chorób cywilizacyjnych.

(5 pkt.)

5. Czy Twoim zdaniem inwazyjne gatunki roślin zagrażają polskim rezerwatom przyrody. Odpowiedź swą uzasadnij.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś węgorzem (*Anguilla anguilla*) zamieszkującym w jeziorze Mamry. Co powiedziałbyś wędkarzowi, który chciałby cię złowić?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 9

1. Określ co oznacza pojęcie: ekopaliwa i podaj jego znaczenie w ochronie środowiska.

(3 pkt.)

2. Podaj znane ci przykłady wskazujące na przystosowanie się przedstawicieli fauny do warunków życia na obrzeżach lub w aglomeracjach miejskich.

(5 pkt.)

3. Przedstaw grupy odpadów poddawane procesowi recyclingu oraz podaj przykłady dobrych i złych praktyk w tym zakresie.

(3 pkt.)

4. Omów znaczenie żywienia człowieka w aspekcie promocji zdrowia.

(5 pkt.)

5. Czy Twoim zdaniem ogólny obszar naszego kraju objęty różnymi formami ochrony przyrody jest wystarczający. Odpowiedź swą uzasadnij.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś żółwiem błotnym (*Emys orbicularis*) zamieszkującym w Sobiborze na terenie rezerwatu Żółwiowe Błota. Właśnie w tej chwili zbliża się na teren twego bytowania rodzina z trzema okazami żółwia czerwonolicego (*Trachemys scripta elegant*), chcąca tych dzikich lokatorów wpuścić „do twego domu". Co im powiesz?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)

Zestaw 10

1. Określ co oznacza pojęcie: ekobiznes i podaj jego znaczenie w ochronie środowiska.

(3 pkt.)

2. Oceń znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej występowania krajobrazów naturalnych i kulturowych w Polsce.

(5 pkt.)

3. Wskaż źródła powstawania oraz skutki oddziaływania w środowisku przyrodniczym gazów cieplarnianych.

(3 pkt.)

4. Przedstaw ujemne skutki stosowania niewłaściwej diety dla organizmu człowieka oraz sposoby walki z nadmiarem tkanki tłuszczowej.

(5 pkt.)

5. Dlaczego Twoim zdaniem Puszczę Białowieską nazywa się „perłą przyrody" w skali Europy i świata? Odpowiedź swą uzasadnij.

(3 pkt.)

6. A. Jesteś przedstawicielem chrząszczy: pachnicą dębową (*Osmoderma eremita*) – mamą, która właśnie złożyła jaja w próchnie okazu starego dębu, rosnącego w gospodarczym lesie. Właśnie zmierza do niego z piłą spalinową mieszkaniec zabudowań najbliższej wioski. Co mu powiesz?

(2 pkt.)

B. Określ o czym informuje i gdzie bywa stosowany prezentowany ekoznak.

(2 pkt.)

C. Do kogo należy ten głos?

(2 pkt.)